

האם נמצאה החקרא?

תגלית מרתקת שנחשפה בחפירות הארכיאולוגיות שמנהלת רשות העתיקות בחניון גבעתי בעיר דוד.

האם נפתרה אחת החידות הגדולות בארכיאולוגיה של ירושלים: שאלת מקומה של החקרא היוונית (הסלאוקית). המבצר הנודע שהקים המלך אנטיוכוס הרביעי במטרה לשלוט על העיר ולפקח על הפעילות במקדש, ואשר הוכנע לבסוף ע"י החשמונאים. במקום התגלו קטעי ביצור ונחשפו אבני קלע, ראשי חיצים ואבני בליסטראות עדויות לניסיונות החשמונאים לכבוש את המבצר.

קטע מהביצורים שנחשפו באתר

במהלך 100 שנות המחקר ארכיאולוגי בירושלים עלו הצעות שונות לזיהוי מיקומה של החקרא, המוזכרת [השג את תשומת הלב של הקוראים באמצעות ציטוט משמעותי מהמסמך, או השתמש בשטח זה כדי להדגיש נקודת מפתח. כדי למקם תיבת טקסט זו בכל מקום בעמוד, פשוט גרור אותה].

בספרי המכבים ובתיאוריו של ההיסטוריון יוסף בן מתתיהו. מקור אי הודאות במיעוט השרידים האדריכליים אותם ניתן לשייך לזמן הנוכחות היוונית בירושלים.

בחודשים האחרונים בשנת 2015 נחשפו בגבעת עיר דוד קטע של חומה מאסיבית, בסיס מגדל שמידותיו מרשימות (רוחבו כ 4 מ', ואורכו כ 20 מ') וחלקלקה שנועדה להרחיק את התוקפים מבסיס החומה והיא בנויה שכבות עפר, אבנים וטיח.

אבני קלע מעופרת, ראשי חיצים מברונזה ואבני בליסטראות שהתגלו באתר ועליהם הוטבע קלשון, סמל שלטונו של אנטיוכוס אפיפנס, נותרו כרמזים אילמים לקרבות שהתנהלו במקום בימי החשמונאים, בנסותם לכבוש את המבצר, שניצב כ'עצם בגרונה' של העיר.

המקורות מספרים על אכלוסה של המצודה באנשי צבא שכירים וביהודים מתייוונים ועל הסבל שסבלו אנשי ירושלים מיושבי החקרא. מערכת הביצורים האיתנה עמדה בפני כל הניסיונות לכובשה, ורק בשנת 141 לפנה"ס, בתום מצור ממושך והרעבתם של אנשי חיל המצב היווני, עלה בידי שמעון החשמונאי להכניעם.

לדברי הארכיאולוגים מרשות העתיקות ד"ר דורון בן עמי, יאנה צ'חנוביץ ושלמה כהן: "תגלית מרעישה זו מאפשרת לראשונה לשחזר את המציאות היישובית ומראה העיר ערב פרוץ מרד החשמונאים. הממצאים הארכיאולוגיים החדשים מעידים על הקמתה של

מצודה מבוצרת כהלכה, שנבנתה על מצוק הסלע הגבוה ושולטת על מדרונותיה התלולים של גבעת עיר דוד. מצודה זו חלשה מקרוב על כל דרכי הגישה אל המקדש וניתקה אותו מחלקיה הדרומיים של העיר. המטבעות הרבים מימי המלכים אנטיוכוס הרביעי ועד ימי אנטיוכוס השביעי והמספר הרב של קנקני יין שיובאו מהמערב לירושלים והתגלו באתר, מספקים עדות לזמנה של המצודה וכן לזהות הנוכרית של יושביה.

ראשי חצים שנמצאו באתר